

Att leva i Sverige 1860 – 1968

#Fogelström2017

Hej!

Programmen i listan kan du se och höra strömmande eller boka som lån till skolan på sli.se/medioteket. Logga in eller skapa ett nytt konto. Klicka på länken vid respektive artikel i listan eller sök med titel eller id på Sli.

Författarporträtt: Per Anders Fogelström

Id: [U88789-14](#), speltid: 20 min – strömmande + dvd

Ur de fattigas och okändas perspektiv ger oss Per Anders Fogelström en bakgrund till nuet och till sitt författarskap. Med böckerna om stadens barn har han nått miljoner svenska läsare.

Att vara barn för 100 år sedan

Id: [DVD 2766](#), speltid: 16 min – strömmande + dvd

Hur var barns vardag i Sverige för 100 år sedan? Vi lär oss om hur det var att gå i skolan för 100 år sedan, hur det kunde se ut hemma och vad man gjorde på fritiden. Tyko, Sara och Bruno guidar oss under den här filmen, samtidigt som vi möter Ulla-Britta Larsson som berättar hur livet var för henne när hon var liten. Filmen är kapitelindelad: Inledning 00:00, Tyko 01:38 - 03:58, Hemma 03:58 - 06:34, Skolan 06:34 - 09:57, Bruno 09:57 - 11:48, Sara 11:48 - 12:29, Arbete 12:29 - 13:30, Fritid 13:30. Lärarhandledning.

Barnens århundrade

Id: [U00606](#), speltid: 10 x 14 min – strömmande + dvd

Så här säger Ulf Stark, författare: När jag var liten önskade jag bli upptäcktsresande. Och nu har jag blivit det. Åtminstone känns det så. Jag har tittat på filmer från hela 1900-talet och undrat: - Vad tänkte barnen? - Vad kände dom? Jag har skrivit tio berättelser om

Vill du veta mer?

Kontakta filmgruppens support

08-508 33 481

e-post: mediebokning@stockholm.se

sli.se/medioteket

barn, en för varje decennium. Programmen innehåller även en dokumentär del som beskriver årtiondet med många bilder på barn.

Bildningsbyrån - historia: Att vara barn

Id: [L101247-04](#), speltid: 29 min – strömmande + cd

I alla tider har barnen hjälpt till med de vuxnas arbete och under 1800-talets industrialisering var det många som fick följa med sina föräldrar in på fabriksgolvet. Vi besöker Rydals museum, ett tidigare spinneri där många barn arbetade under 1800-talet. Christina Shearer visar runt bland de farliga maskinerna och berättar hur det var att arbeta där som barn. Vi får också höra historien om pojken Marin Heljessons tragiska död. Historikern Lars Olsson berättar mer om 1800-talets barnarbete och om arbetarbarnens och borgarbarnens olika livssituation.

Fattigtider - Gamla tider

Id: [DVD 741](#), speltid: 16 min – dvd

En halvdokumentär film om fattigtider på 1800-talet. Efter missväxtåren på 1860-talet led folk i de små backstugorna verklig nöd. Mycket tid och uppfinningsrikedom behövdes för att få fram surrogat till mjöl för nödbrödsbak. Pers far tar bark, hans mor plockar syrräs, och allt males på handkvarn. Det mjölet blandas i rågmjölet. Ben krossas i benkrossen, som drivs av vattenhjulet, och mals till mjöl åt kreaturen. Men även det mjölet kunde någon gång användas till människoföda. Filmen tar också upp barnauktion och fattighjon.

Folkhemmet

Id: [DVD 2781](#), speltid: 17 min – strömmande + dvd

I en remissdebatt i riksdagen år 1928 yttrade den socialdemokratiske ledaren Per Albin Hansson begreppet "folkhemmet" i ett tal som kom att kallas för folkhemstalet. Denna film handlar om socialdemokraternas följande rekordlånga tid vid makten mellan åren 1932-1976 då den svenska välfärden växte fram. Filmen berättar även hur begreppet "folkhemmet" växte fram i samband med detta och vad egentligen det var som låg till grund till att många under denna period såg Sverige som ett föregångsland.

Hundra svenska år

Id: [DVD 2260](#), speltid 480 min - dvd

Följ med på en historisk resa genom hela det svenska 1900-talet med Hans Villius och Olle Häger som guider! Serien Hundra svenska år bjuder på en hisnande resa genom 1900-talet, ett återbesök i historien med hjälp av nyfilmade intervjuer och unika bilder från SVT:s fantastiska arkiv. Serien är uppdelad i fristående delar:

1. Inrikespolitik
2. Mode

Vill du veta mer?

Kontakta filmgruppens support

08-508 33 481

e-post: mediebokning@stockholm.se

sli.se/medioteket

3. Arbete
4. Barn
5. Teknik
6. Fritid
7. Vårt kungahus
8. Vårt land i världen.

Industrialisering till demokrati - Sverige 1900-1920

Id: [DVD 2773](#), speltid: 16 min – strömmande + dvd

Människan har alltid levt i förändringarnas tid. I början av 1900-talet klev Sverige in i industrialismen. Det innebar att ett helt nytt samhälle växte fram. Människor flyttade från landsbygden och började arbeta på bruk och industrier. Arbetarna började kräva demokrati och fackföreningar. Många levde ett hårt liv. Omvärlden var orolig, och krigshoten växte fram i Europa. Familjer levde i fattigdom eller under väldigt enkla förhållanden. Studera, låna pengar eller starta eget företag var nästan en omöjlighet för en fattig arbetare. Det var svårt att klättra upp i samhället. I filmen får vi se olika öden från 1900-talets första decennier. Vi får bland annat träffa Filip som börjar arbeta som 10-åring på Åminne bruk, Anna Ljungström rik arvtagerska som gifter sig med brukets ägare och lille Axel som förlorar sin mamma i spanska sjukan. Lärarhandledning.

Människor för ändring: Emigranterna - ett annat liv

Id: [U103296-03](#), speltid: 28 min – strömmande + dvd

Vad driver människor att ta det stora beslutet om att lämna sitt hemland? För hundra år sen hade 1,3 miljoner svenskar utvandrat till Amerika. Idag är det många i världen som flyttar till Sverige och skapar ett nytt liv här. Långdistanslöparen Mustafa Mohamed kom till Lysekil med sin familj och hans liv kom att förändras, för alltid. Lärarhandledning.

Människor för ändring: Ådalen – arbetsrätt

Id: [U103296-05](#), speltid: 28 min – strömmande + dvd

Övergången från jordbrukssamhälle till industrisamhälle skapade massor av jobb och många människor valde att flytta från jordbruksbygd till nya arbetstillfällen. Vid börskraschen i USA 1929 påverkades hela samhällsekonomin och fick till följd att arbetsgivarna i Ådalen ville sänka arbetarnas löner drastiskt. Strejk utbröt och militärer skickades till Ådalen för att hålla ordning. Under en fredlig demonstration hände plötsligt det ofattbara som chockade ett helt land, fem människor sköts till döds. Skotten i Ådalen i maj 1931 fick stor betydelse för samhällsdebatten och medförde ett ökat stöd för den fackliga kampen och arbetarnas krav på förändring. Lärarhandledning

Vill du veta mer?

Kontakta filmgruppens support

08-508 33 481

e-post: mediebokning@stockholm.se

sli.se/medioteket

När Sverige blev rikt

Id: [DVD 1989](#), speltid: 135 min - dvd

Den här skivan är en specialutgåva av tv-serien med samma namn som visades i TV4 Fakta under våren 2010. I tre delar à 45 minuter får vi följa Sveriges utveckling från 1800-talets fattiga jordbruksland, med stora skaror utvandrare, över snilleuppfinnarna och de industriella succéerna fram till 1970-talet. Sveriges förvandling från fattigt u-land till en av världens rikaste nationer tog drygt 100 år. Det var den snabbaste och mest dramatiska vädståndsökning som något land hade lyckats åstadkomma. Serien är tänkt att fungera som inspirationsmaterial på lektionerna i samhällsorientering och historia i högstadiet och gymnasiet. Medverkande bl a Ronald Fagerfjäll, Lotta Gröning och Peter Wallenberg. Deponerad av "Centrum för näringslivshistoria".

Del 1: Den svenska revolutionen 1830-1880.

Del 2: Snilleindustrierna 1880 -1920

Del 3: Den svenska modellen 1920 -1970

Om facket

Id: [DVD 1759](#), speltid: 14 min – strömmande + dvd

Filmen handlar om svensk fackföreningsrörelse och vad facket egentligen är. Den förklarar varför det uppstod fackförbund, vad de gör och hur facken organiseras idag. Vi får träffa ungdomar som inte är med i facket, ungdomar som är medlemmar, och de som tycker att fackförbund är onödiga. Vi möter företagare som är mot facket, och företagare som är för facket, samt företrädare för en arbetsgivar- organisation samt olika fackförbund som förklarar vad fackförbunden gör för sina medlemmar. Som avslutning ställs frågan: Hur kommer facket att se ut i framtiden? Kommer de att finnas kvar? Om facket är utmärkt som grundkunskap kring fackföreningsrörelsen, svensk arbetsmarknad, samt som diskussionsunderlag kring för- och nackdelar med en fackförening.

Raskens

[SVT Öppet arkiv](#) strömmande

Serie från 1976 efter Vilhelm Mobergs roman med samma namn. Raskens är en berättelse från 1800-talets Småland, en hyllning till alla de människor som blev kvar i Fattigsverige och kämpade för tillvaron under oerhört knappa förhållanden.

Statare

Id: [DVD 1673](#), speltid: 25 min, film, strömmande + dvd

Kalla dragiga sovrums, väggar fulla av löss, mörka illaluktande utedass och långa tunga arbetsdagar tillhörde en statares vardag. I närmare 200 år fick människor slita ont för något så självklart som mat och husrum. Ändå är det många som glömt, förträngt eller helt enkelt inte haft kunskap om vad som hände på våra jordbruk.

Vill du veta mer?

Kontakta filmgruppens support

08-508 33 481

e-post: mediebokning@stockholm.se

sli.se/medioteket

Långa, tunga arbetsdagar förenat med usla arbetsvillkor, är minnen från en tid ingen vill ha tillbaka. Lärarhandledning.

Stjärnstopp: Siden, sammet, trasa, lump

Id: [L100125-12](#), speltid: 20 min – strömmande + cd

Hur levde statarfamiljerna i Sverige för hundra år sen? Och hur levde de som inte orkade vara statare längre utan flyttade till Stockholm för att söka jobb på fabrikerna? Om Solveig Olsson-Hultgrens bok Siden, sammet, trasa, lump där huvudpersonen heter Elin. Hennes familj har varit statare så länge hon kan minnas men nu hyr de äntligen ett eget torp. Om Per Anders Fogelströms serie om livet i stan under samma tid. Och om första maj, varför demonstrerar arbetarrörelsen just den dagen? Uppläsare: Lena B Eriksson. Med Stjärnstopps egen superstar Mosiga Malin. Ett program av Johanna Göthe.

UR-val - på lätt svenska: Barnens århundrade

Id: [U100896](#), speltid: 10 x 14 min – tv, strömmande + dvd

Hur såg mammas, mormors eller mormors fars barndom ut? I Barnens århundrade berättas 1900-talets historia ur barns och ungdomars perspektiv. Varje program behandlar ett decennium och består av en dokumentär del, som berättar om viktiga händelser och hur man levde, samt en fiktiv del bestående av en historia skriven av Ulf Stark. Programmen är gjorda med rörliga arkivbilder från tiden och illustrerar vår nutidshistoria på ett lättillgängligt sätt.

Utvandringstider - Gamla tider

Id: [DVD 379](#), speltid: 29 min, dvd

Filmen berättar om Erik, som bodde i en av backstugorna i skogen. Livet där var torftigt och hårt, men drömmen om Amerika lyste upp den grå vardagen. Erik får höra amerikabrev läsas upp med beskrivningar om äventyrliga upplevelser och om stora arbetsförtjänster. Erik har en hemlig plan om att kunna tjäna ihop pengar för att resa till Amerika.

Vill du veta mer?

Kontakta filmgruppens support

08-508 33 481

e-post: mediebokning@stockholm.se

sli.se/medioteket